

adviesrapport

Quickscan natuurtoets Merwelande 15, Dordrecht

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Staatsbosbeheer

Status

concept

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64

E info@ecogroen.nl

I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Merwelande 15, Dordrecht

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
20-158	22 april 2020	concept

Auteur(s)

M. Dekker & M.G. Hoksberg

Tweede lezer

D. Sietses

Opdrachtgever

Staatsbosbeheer

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Dekker M. & M.G. Hoksberg. (2020). Quickscan natuurtoets Merwelande 15, Dordrecht. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Conceptrapport 20-158. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Aanleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	4
2. Kader en werkwijze	7
2.1 Wettelijk kader	7
2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	8
2.3 Werkwijze	8
3. Gebiedsbescherming	9
3.1 Natura 2000	9
3.2 Natuurnetwerk Nederland	9
4. Soortbescherming	11
4.1 Zoogdieren	11
4.2 Broedvogels	13
4.3 Amfibieën	15
4.4 Overige soorten	15
5. Geraadpleegde bronnen	17

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Staatsbosbeheer is voornemens om het erf Merwelanden 15 te Dordrecht opnieuw vorm te geven. De agrarische functie vervalt en de bedrijfsbebouwing wordt afgebroken. De woning blijft behouden. Bij de voorgenomen ontwikkelingen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Omdat uitvoering van dit plan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Het voorliggende onderzoeksrapport doet verslag van de inventarisatie en beoordeling van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en het effect op beschermde gebieden ter onderbouwing van de wijziging van het bestemmingsplan.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt deels binnen en deels omgeven door Natura 2000-gebied Biesbosch, aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Hierdoor zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Biesbosch ten gevolge van voorgenomen plan niet uit te sluiten.
- Stikstofdepositie kan mogelijke negatieve effecten hebben op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden. Eventuele negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstof bij uitvoering van de voorgenomen plannen zijn inzichtelijke te maken door middel van een AERIUS-berekening.
- Het plangebied ligt deels in en deels omgeven door het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Afhankelijk van de toekomstige bestemming kan mogelijk een significante aantasting optreden van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied door externe werking van de nieuwe bestemming.

Soortbescherming

- Het woonhuis en de schuur hebben potentiële verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) voor vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere egel en huisspitsmuis. Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van deze zoogdieren geschaad worden. In de voorliggende situatie geldt in de provincie Zuid-Holland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.
- In de nokpannen van het woonhuis en bij de aansluiting van de dakkapel met het dak zijn potentiële nestplaatsen van gierzwaluw aanwezig. In de dakvoet, de nokpannen van het woonhuis en bij de aansluiting van de dakkapel met het dak zijn potentiële nestplaatsen van huismus aanwezig. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Van andere soorten met een jaarrond beschermd nestplaats zijn geen sporen of potentieel geschikte broedplaatsen gevonden. Het plangebied is geschikt biotoop voor algemene tuin- en struweelvogels.

- Er zijn op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens in het plangebied geen amfibieën te verwachten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffingsplicht aan de orde is. In het plangebied is geen voortplantingswater aanwezig voor amfibieën. In het struweel en in donkere, vochtige hoekjes van de schuur en het woonhuis is echter wel overwintering van algemeen voorkomende amfibieën (zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker) te verwachten. Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van algemene amfibieën geschaad worden en overwinteringsbiotoop zal verloren gaan. In voorliggende situatie geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor algemene amfibieën, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. Bij de uitvoering van het voorgenomen plan is echter wel de zorgplicht van belang.
- Binnen het plangebied zijn geen beschermde soorten van andere soortgroepen (flora, vissen, reptielen en ongewervelden) aangetroffen of te verwachten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor deze soorten niet aan de orde.

Advies en vervolgstappen

- Geadviseerd wordt om de mate van verstoring en negatieve effecten op instandhoudingsdoelen (zoals oppervlakteverlies, hydrologische effecten en externe factoren zoals lichtverstoring of geluidsverstoring) van Natura 2000-gebied Biesbosch nader te toetsen door middel van een Voortoets.
- Met een enkelvoudige AERIUS-berekening kunnen mogelijke effecten als gevolg van stikstof op Natura 2000-gebied uitgesloten of aangetoond worden.
- Geadviseerd wordt -afhankelijk van de toekomstige bestemming- een “nee, tenzij-toets” uit te voeren om een mogelijke significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied aan te tonen. Met een “nee, tenzij-toets” kan worden aangetoond of sprake is van:
 - Een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden (door externe werking).
 - Een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden en samenhang tussen die gebieden.

Het verdient aanbeveling om de opties met de provincie Zuid-Holland te overleggen.

- Aanvullend nachtelijk onderzoek naar de aan- of afwezigheid van vaste verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen) van vleermuizen is noodzakelijk. Het aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bestaat uit drie bezoeken naar zomer- en kraamverblijfplaatsen (15 mei tot 15 juli) en twee bezoeken naar paar- en winterverblijven (in de periode 15 augustus tot 30 september).
- Aanvullend onderzoek naar jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluw en huismus is noodzakelijk. Dit bestaat voor gierzwaluw uit drie avondbezoeken in de periode 1 juni tot 15 juli. Voor huismus bestaat dit uit twee dagbezoeken in de periode 1 april tot 15 mei.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari – half maart

en half juli – half oktober, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif, Turkse tortel en wilde eend aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen. Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels binnen de invloedssfeer van de plannen dienen de werkzaamheden direct te worden gestaakt en contact te worden gezocht met een ecooloog. Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

1. Aanleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Staatsbosbeheer is voornemens om het erf Merwelanden 15 te Dordrecht opnieuw vorm te geven. De agrarische functie vervalt en de bedrijfsbebouwing wordt afgebroken. De woning blijft behouden. Bij de voorgenomen ontwikkelingen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Uitvoering van de werkzaamheden en de toekomstige situatie gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Op verzoek van Staatsbosbeheer heeft Ecogroen beoordeeld of het plan en het voornemen conflicterend zijn met de wettelijke bescherming van natuurwaarden.

Dit rapport gaat eerst in op de voorgenomen ontwikkelingen (§1.2). In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek beschreven. In Hoofdstuk 3 wordt de effect- en beoordelingsanalyse van omliggende beschermde gebieden belicht. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de effect- en beoordelingsanalyse ten aanzien van beschermde soorten. Voor de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Huidige situatie

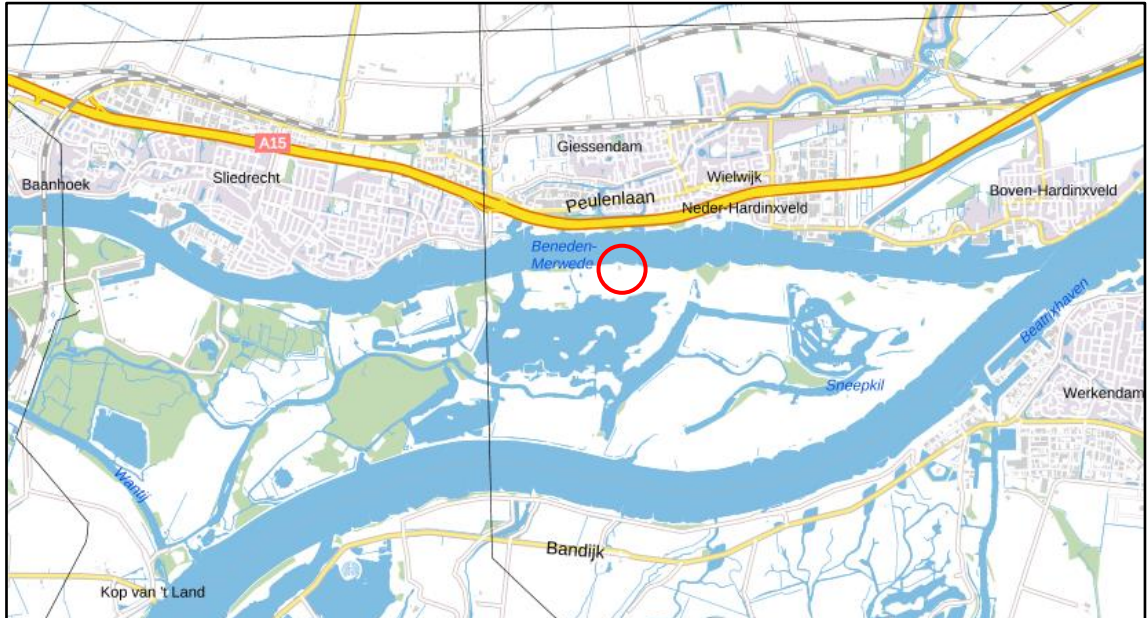
Merwelanden 15 bestaat uit een woning, een schuur en een omliggende tuin. Het plangebied is gelegen binnen Natura 2000-gebied de Biesbosch. Het woonhuis en de schuur hebben drie jaar leeg gestaan. Sinds een half jaar is het woonhuis met een anti-kraakregeling weer bewoond. Het plangebied ligt afgelegen en is bereikbaar per boot en niet via een weg.

Figuur 1.1 De schuur (links) en het woonhuis (rechts).

De noordzijde van het plangebied grenst aan de Beneden-Merwede. Het plangebied is omgeven door graslanden, struwelen, wilgenbosjes en water (zie figuur 1.2 en 1.3). Op ongeveer 300 meter ten zuiden en ten westen van het plangebied bevindt zich permanent oppervlaktewater in de vorm van een poel en binnengeul. In het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig.

Het woonhuis en de schuur staan op een verhoging in het landschap direct langs de rivier de Beneden-Merwede (zie figuur 1.1). De muren van de schuur hebben een spouw. De schuur heeft een asbest dak.

Figuur 1.2 Locatie van het plangebied in de rode cirkel. Kaartondergrond: PDOK.

Figuur 1.3 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) met het woonhuis (groen omkaderd) en de schuur (groen gearceerd). Bron ondergrond: PDOK.

Het woonhuis heeft spouwmuren en een pannendak. Aan de noordzijde van het woonhuis is een dakpapel aanwezig, aan de zuidzijde een balkon op de eerste verdieping. De oost muur heeft een grote scheur door verzakking. In de tuin staan enkele solitaire bomen, waaronder een grove den die tot aan de kruin begroeid is met klimop. Verder staan in de tuin enkele heesters en is een gazon aanwezig.

Voorgenomen ontwikkelingen

De geplande ontwikkelingen bestaan uit de sloop van de schuur en de verkoop van het woonhuis. Voorafgaand aan de verkoop van het woonhuis vervalt de huidige agrarische bestemming. Renovatie of sloop en herbouw van het woonhuis is noodzakelijk, waarvan de verantwoordelijkheid bij de nieuwe eigenaren ligt. Deze natuurtoets wordt bij de verkoop van het woonhuis toegevoegd.

2. Kader en werkwijze

2.1 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de gebieds- en soortbescherming. Omdat de opdrachtgever niet voornemens is om bomen in het plangebied te kappen is de bescherming van houtopstanden niet aan de orde. Voor de volledige wetteksten van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (meestal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is opgedeeld in drie categorieën:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een aanvullende rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen. In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.3 Werkwijze

Gestart is met literatuuronderzoek om na te gaan of het plangebied binnen of nabij beschermde gebieden liggen. Ook is het literatuuronderzoek gebruikt om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied (zie hoofdstuk 5 voor een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 24 maart 2020 (zonnig, droog, 12°C, matige wind) is uitgevoerd. Het woonhuis, de schuur en tuin in het plangebied zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde natuurwaarden (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en welke gevolgen dit heeft voor de voorgenomen ontwikkeling.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied is omgeven door Natura 2000-gebied Biesbosch. Biesbosch is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Omdat het plangebied deels in en deels omgeven is door dit Natura 2000-gebied (zie figuur 3.1), zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen ten gevolge van voorgenomen activiteiten niet uit te sluiten. Geadviseerd wordt om de mate van verstoring en negatieve effecten op instandhoudingsdoelen (zoals oppervlakteverlies, hydrologische effecten en externe factoren zoals lichtverstoring of geluidsverstoring) van Natura 2000-gebied Biesbosch, tijdens en na de voorgenomen activiteiten van het plan, nader te toetsen door middel van een Voortoets.

Figuur 3.1 Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Biesbosch (in groen). Bron achtergrond: PDOK.

Stikstofdepositie kan ook mogelijke negatieve effecten hebben op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten die hiervoor gevoelig zijn. Eventuele negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstofemissies bij uitvoering van de voorgenomen plannen zijn alleen uit te sluiten door een AERIUS-berekening.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt deels in en deels omgeven door het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (zie figuur 3.2). De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

Figuur 3.2 Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van NNN (in paars). Bron achtergrond: PDOK.

In geval van bestemmingsplanwijzigingen dient te worden nagegaan of er sprake kan zijn van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende NNN-gebied, als gevolg van de nieuwe functie en gebruik. Niet alleen de daadwerkelijke plannen dienen te worden getoetst, maar ook de mogelijke andere invullingen van het nieuwe bestemmingsplan. Omdat voor de herontwikkeling van Merwelanden 15 een bestemmingsplanwijziging nodig is, is normaliter een “nee, tenzij toets” noodzakelijk.

De regels voor het NNN gelden echter niet voor erven, aangezien deze standaard worden geëxclaveerd. Indien de bestemmingswijziging beperkt blijft tot het erf (bebouwing en verhardingen tussen de bebouwing), dan is een NNN-toets vermoedelijk niet nodig.

Wel kan -afhankelijk van de toekomstige bestemming- mogelijk een significante aantasting optreden van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied door externe werking van de nieuwe bestemming. Wanneer ook functies in het bestemmingsplan worden opgenomen die ook buiten het erf consequenties kunnen hebben (zoals de aanleg van een ontsluitingsweg, uitbreiding van aanlegmogelijkheden bij de kade of een recreatieve nevenbestemming die zorgt voor recreatieve uitloop) dan is het noodzakelijk om een nadere toetsing uit te voeren in de vorm van een ‘Nee, tenzij-toets’.

Zodra bekend is welke bestemming voorzien is kan met een “nee, tenzij-toets” aangetoond worden of sprake is van:

- Een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden (door externe werking).
- Een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden en samenhang tussen die gebieden.

Het verdient aanbeveling om de opties met de provincie Zuid-Holland te overleggen.

4. Soortbescherming

4.1 Zoogdieren

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 Wnb)

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en wordt uitgelegd in welke gevallen ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Volgens bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen in en direct om het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen (uitwerpselen) van vleermuizen aangetroffen. Gezien de afgelegen ligging van het plangebied, ligt het ontbreken van verspreidingsgegevens voor de hand. In de omgeving komen soorten als gewone en ruige dwergvleermuis echter zeer algemeen voor (en in mindere mate de laatvlieger). Gezien de nabijheid van uitgestrekte geschikte foerageerhabitats voor vleermuizen (Biesbosch en andere wetlands) zijn de potenties echter hoog. In het woonhuis en de schuur zijn namelijk wel potentiële vaste verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijven) van vleermuizen aangetroffen.

Het woonhuis heeft geschikte invliegopeningen voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Geschikte invliegopeningen bevinden zich onder de nokpannen aan de zijkant van het huis, bij openingen bij de aansluiting van de dakkapel en het dak, onder de dakgoot en via open stootvoegen die naar de spouw leiden. Ook de schuur is gebouwd met een spouwmuur, waardoor potentiële verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijven) van vleermuizen aanwezig zijn. Op diverse plekken zijn gaten en scheuren in de muur aanwezig die als invliegopening gebruikt kunnen worden door vleermuizen.

Uitvoering van voorgenomen plannen (sloop van de woning en/of de schuur) is daarmee mogelijk strijdig met de Wet natuurbescherming. Om de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen uit te sluiten is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar vaste verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijven) in het woonhuis en de schuur.

Aanvullend vleermuisonderzoek naar vaste verblijfplaatsen

Aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen dient te worden uitgevoerd conform Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2017).

In deze situatie is het noodzakelijk om in de periode van half mei tot en met september vijf bezoeken te brengen. Het gaat hierbij om twee fasen:

- Drie nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli welke gericht zijn op vliegroutes, kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen;
- Twee nachtelijke bezoeken van half augustus tot eind september gericht op vliegroutes, baltslocaties en paarverblijfplaatsen.

Op basis van de resultaten van het aanvullend onderzoek kan bepaald worden of uitvoering van het plan strijdigheid oplevert met uitvoering van het bestemmingsplan en of er uitzicht is op ontheffing.

Vliegroutes

Mogelijk zijn bomen en opstallen in het plangebied onderdeel van vliegroutes van vleermuizen. Het erf en de erfbeplanting vormen echter geen onmisbaar onderdeel van een lijnvormige structuur die onmisbaar is voor zulke vliegroutes van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen bestaat uit groenstructuren, bomen, watergangen en luwe plekken bij bebouwing en solitaire bomen. Bij de voorgenomen ontwikkelingen blijven groenelementen en het woonhuis gehandhaafd. De schuur wordt gesloopt. De omgeving van het plangebied biedt echter ruimschoots voldoende alternatief foerageergebied in de vorm van groenstructuren, bomen en watergangen, waardoor er geen sprake is van aantasting van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen met betrekking tot foerageergebied van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 Wnb)

Overige beschermde soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, zoals bever, otter en noordse woelmuis zijn op het erf basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

Andere zoogdieren (Wnb art. 3.10)

Andere zoogdieren van deze categorie (zoals de nationaal beschermde waterspitsmuis, steenmarter, boommarter) zijn op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 Wnb met provinciale vrijstelling

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen en exemplaren van zoogdiersoorten van deze categorie aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere huisspitsmuis, veldmuis, wezel en egel. Bij het voorname nemen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt in de provincie Zuid-Holland automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.2 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregiem. Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Kader 4.2 Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Gierzwaluw

Tijdens het veldbezoek zijn potentiële nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen in de nokpannen van het woonhuis en bij de aansluiting van de dakkapel met het dak. Volgens bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) zijn geen waarnemingen bekend van gierzwaluw in het plangebied. Aan de overzijde van de Beneden-Merwede (ongeveer 300 meter, Hardinxveld-Giessendam) zijn echter veel waarnemingen bekend van gierzwaluw (>100, baltsend, roepend, ter plaatse en overvliegend). Vanwege de afgelegen ligging zonder overige bebouwing met potentiële nestplaatsen in de directe omgeving, heeft het woonhuis een lage potentie voor vaste nestplaatsen van gierzwaluw. Afwezigheid van nestplaatsen van gierzwaluw kan echter alleen aangetoond worden met behulp van aanvullend onderzoek naar vaste nestplaatsen van gierzwaluw in het woonhuis.

Aanvullend onderzoek vaste nestplaatsen gierzwaluw

Het gierzwaluwonderzoek richt zich voornamelijk op het vaststellen van nestplaatsen van gierzwaluw. Conform het kennisdocument voor Gierzwaluw (BIJ12 2017a) worden minimaal drie avondbezoeken uitgevoerd in de periode 1 juni tot en met 15 juli, waarvan minimaal 1 bezoek in de periode 20

juni tot 7 juli. De bezoeken starten vanaf circa 21.00 uur en duren tot het invallen van de avondschemering of tot de laatste gierzwaluw is ingevlogen. De bezoeken moeten worden uitgevoerd bij goed weer (droog, weinig wind).

Op basis van de resultaten van het aanvullend onderzoek kan bepaald worden of uitvoering van het plan strijdigheid oplevert met uitvoering van het bestemmingsplan en of er uitzicht is op ontheffing.

Huismus

Tijdens het veldbezoek zijn potentiële nestplaatsen van huismus aangetroffen in de nokpannen van het woonhuis en bij de aansluiting van de dakkapel met het dak. In bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) zijn geen waarnemingen bekend van gierzwaluw in het plangebied. Aan de overzijde van de Beneden-Merwede (ongeveer 300 meter, Hardinxveld-Giessendam) zijn echter waarnemingen bekend van huismus (>25, baltsend, roepend en ter plaatse). Vanwege de afgelegen ligging zonder overige bebouwing met potentiële nestplaatsen in de directe omgeving, heeft het woonhuis een lage potentie voor aanwezigheid van nestplaatsen van huismus. Uitsluiten van de aanwezigheid van vaste nestplaatsen van huismus kan echter alleen aangetoond worden door aanvullend onderzoek naar vaste nestplaatsen van huismus in het woonhuis.

Aanvullend onderzoek vaste nestplaatsen huismus

Aanvullend onderzoek naar vaste nestplaatsen van huismus bestaat uit twee bezoeken in de periode 1 april – 15 mei (BIJ12 2017b). De bezoeken moeten worden uitgevoerd bij goed weer (droog, weinig wind).

Op basis van de resultaten van het aanvullend onderzoek kan bepaald worden of uitvoering van het plan strijdigheid oplevert met uitvoering van het bestemmingsplan en of er uitzicht is op ontheffing.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Op basis van bekende verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en de waarnemingen tijdens het quickscan veldonderzoek, zijn overige jaarrond beschermde nesten uitgesloten. Ook binnen de invloedssfeer van de voorgenomen plannen zijn geen nesten van bijvoorbeeld buizerd, kerkuil of roek aangetroffen of te verwachten.

Overige broedvogels

Binnen het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene tuin- en struweelvogels zoals merel, houtduif, Turkse tortel, winterkoning en koolmees. Geschikte broedplaatsen zijn aangetroffen in de vorm van bomen, struiken, riet en bebouwing. In de schuur is een roestplaats aanwezig van een torenvalk. Tijdens het veldbezoek zijn vele braakballen (>100) van torenvlak aangetroffen.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Wanneer werkzaamheden binnen

deze perioden worden uitgevoerd adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari – half maart en half juli – half oktober, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif, Turkse tortel en wilde eend aanwezig zijn binnen het plangebied.

Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.3 Amfibieën

Amfibieën van de Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling)

In (de omgeving van) het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën in deze categorie. Op basis van het veldbezoek, bekende verspreidingsgegevens, expert judgement en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen zijn negatieve effecten op verblijf- en rustplaatsen van beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling) zodoende niet te verwachten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde amfibieën met provinciale vrijstelling

Ten zuiden en westen van het plangebied (300 meter) is permanent oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een binnengeul en poel, die kunnen dienen als voortplantingsbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën (zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker). Onder struiken en vochtige hoekjes in en rondom de schuur en het woonhuis is overwintering van deze soorten te verwachten.

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt de schuur afgebroken, waardoor mogelijk winterbiotoop in en rondom de schuur verloren gaat en kunnen enkele exemplaren van algemene amfibieën geschaad worden bij werkzaamheden gedurende de late herfst en winter. In voorliggende situatie geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor algemene amfibieën. Bij de uitvoering van het voorgenomen is echter wel de zorgplicht van belang. Het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën is niet aan de orde.

4.4 Overige soorten

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) wordt in het plangebied en in de directe omgeving daarvan geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het

kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (flora, reptielen, vissen en ongewervelden).

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gierzwaluw Apus apus Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Huismus Passer domesticus Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 24 maart 2020.

RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

SOVON.nl (website met soortinformatie over vogels).

Vlinderstichting.nl (website met soortinformatie over vlinders en libellen).

Zoogdierverseniging.nl. (Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdierverseniging).

